[2019] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 947

ਯੂ. ਸਵਰੀਮੁਥੂ

ਬਨਾਮ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4495-4496)

ਅਪ੍ਰੈਲ 30, 2019

[ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 - ਧਾਰਾ 80 - ਨੋਟਿਸ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ NH7 ਦੇ ਦੋ-ਲਾਈਨ ਫੁੱਟਪਾਥ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ - ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ - ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਚਿੱਠੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ - ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਪਾਈ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੋਟਿਸਾਂ/ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ - ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ

ਨੋਟਿਸ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ - ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ - ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਵਾਪਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

1. ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਏ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 16.12.1999 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ "ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 12.09.2002 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕੰਮ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 15] [960-ਈ-ਜੀ]

2. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80(3) ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤੱਤ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਜੇਕਰ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16] [960-ਐੱਚ; 961-ਏ-ਸੀ]

ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **[1958] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 781;** ਵਿਠਲਭਾਈ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ **(2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 315: [2005] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 680;** ਘਣਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1984) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 46: [1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 229;** ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਾਇਨੀਅਰ ਬਿਲਡਰਾਂ

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2006) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 119: [2006] 6 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571 - ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ

1958] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 781	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[2005] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 680	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
[1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 229	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2006] 6 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14

2019 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4495-4496

ਮਿਤੀ 17.06.2015 ਦੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਦੁਰਈ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2007 ਦੇ ਏ.ਐਸ. (MD) ਨੰਬਰ 14 1 ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਕਰਾਸ ਅਪੀਲ (MD) ਨੰਬਰ 56 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਏ. ਰਾਜੀਵ ਬੀ. ਮਸੋਦਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁਰਾਧਾ ਮੁਤਕਰ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਵਕੀਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਲਾਂਬਤ, ਮੈਸਰਜ਼ ਲੰਬਟ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ. 1. ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ, PWD ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮਿਤੀ 15.10.1997 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਮਦੁਰਈ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ NH-7 ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ-ਮਾਰਗੀ ਫੁੱਟਪਾਥ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕੰਮ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਈਟ ਮਿਤੀ 20.10.1997 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਨ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ16.12.1999 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਤੀ 24.12.1999 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 10.07.2000 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸੇ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

4. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰੀ-ਲੈਵਲ ਕੰਮ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 1,25,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮੂਲ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 30.03.2000 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਕਤ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਤੀ16.12.1999 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 24.12.1999 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਧੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟ-ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਓਨਾ ਹੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਟੈਂਡਰ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ "ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਆਏ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਮਿਤੀ 25.01.2000 ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਨੂੰ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ 88.06 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ।

5. ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ

ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 12.09.2002 ਨੂੰ ਵਿਰੁਧਨਗਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 2/2002 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅੰਸ਼ਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਿਤੀ16.12.1999 ਦਾ ਅੰਸ਼ਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 3.30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਸੀ।

6. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 29.06.2007 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 87,01,200/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

8. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 80

ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਖੌਤੀ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ "ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ" ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਢਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਧਾਰਾ 80 ਇਕ ਸਖਤ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਾਂਗ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਝੁਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 80(3) ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਨੋਟਿਸਾਂ/ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"80. ਨੋਟਿਸ-

(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ (ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

(a) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ;

(ਅ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਉਸ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ;

(bb) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ;

(c) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕੁਲੈਕਟਰ;

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ (ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਅੰਤਰਿਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿਵਾਏ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

(3) ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ

ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ-

(a) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

(b) ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ।

11. ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 80(3) ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1958) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 781 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਜਿਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਭਾਗਚੰਦ ਦਗਾਦੁਸਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ [(1927) L.R.54 I.A. 338] ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੋਲੌਕ ਸੀ. ਬੀ. ਨੇ ਜੋਨਸ ਬਨਾਮ ਨਿਕੋਲਸ [(1844) 13 M & W. 361, 363; 153 E.R. 149, 150] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ "ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਆਮ ਸਮਝ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਊਮੌਂਟ ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਵਾਦੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ

[I.L.R.[1943] Bom.128] ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ:"ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ..... ਜੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਉਕਤ ਦੋ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 3,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਲਪਕ ਅਦਾਇਗੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਰੱਕਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਮੁੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸੀ – ਮਿਤੀ 1 ਅਗਸਤ, 1942 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੱਲ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 3,500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਸਾਰੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਮੁੱਲ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਮਿਤੀ 8 ਜਨਵਰੀ, 1943 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਸੀ ਜਾਂ ਬਦਲਵੇਂ 3 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 500 ਰੁਪਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਕੇ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ 3,500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਕਤ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

12. ਵਿਠਲਭਾਈ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 315 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

10. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ" (ਦੇਖੋ ਬਿਹਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1984) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627)। ਬੁਚੀਰਾਜੂ (ਵਡਦਾਦੀ) ਬਨਾਮ ਡੋਡੀ ਸੀਤਾਰਮਾਇਆ (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1926 ਮੈਡ 377) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਜੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਿਜ਼ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਏ.ਟੀ. ਰਾਘਵ ਚਾਰੀਅਰ ਬਨਾਮ ਓ. ਐਮ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਘਵ ਚਾਰੀਅਰ (ILR (1917) 40 ਮੈਡ 308) ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਪੂਰੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗਯਾ ਨਾਇਡੂ (ਮਾਈਲਾਵਰਪੂ) ਬਨਾਮ ਬਸਾਨਾ ਸਾਈਮਨ (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1926 ਮੈਡ 594) ਵਿੱਚ ਸਪੈਂਸਰ ਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਹੀ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਬੁਚੀਰਾਜੂ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 5-10-1925 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੰਗਯਾ ਨਾਇਡੂ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 7-10-1925 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਘਣਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1984) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 46 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

"17. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕੋਟਾ (1955) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ, ਜੇ. ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਭਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:

ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਤਕਨੀਕੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਾਜਬ ਲਚਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ) ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

18. ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ"। ਇੱਥੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਸੇਠ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਤੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਿਆ।

ਧਾਰਾ 80 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜੇ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਇਹ ਲੋੜ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

19. ਇਹ ਆਮ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਣਸੁਲਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਦਲੀਲ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਏ ਕਿ ਸੇਠ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਤਕਨੀਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਜਾਇਜ਼ ਬਕਾਏ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

20. ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 ਦੇ ਪੰਨਾ 475 'ਤੇ 14ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਗ 1 ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ੮੦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਣਸੁਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਬਚਾਅ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

21. ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਡ ਬਾਰੇ 27ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 21-22 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਪੰਨਾ 56 'ਤੇ 54ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 80 ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਜੋ ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ, 1977 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 80(1) ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਅੰਤਰਿਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿਵਾਏ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

xxx xxx xxx

23. ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ, 1977 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 97 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ, 1977 ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ, 1977 ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ (1958), ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 781 ਅਤੇ ਰਘੁਨਾਥ ਦਾਸ (1969) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 450 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਐਸ. ਐਨ. ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੇਸ (1962) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 560 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

14. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਾਇਨੀਅਰ ਬਿਲਡਰਜ਼, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, (2006) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 119 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"14. ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਸੋਧੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਥੋਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਦੇਖੋ: ਭਾਗਚੰਦ ਦਗਾਦੁਸਾ ਬਨਾਮ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਪੀ.ਸੀ. 176; ਸਵਾਈ ਸਿੰਘਾਈ ਨਿਰਮਲ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1966) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 986 ਅਤੇ ਬਿਹਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1984) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਹਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

15. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਧਾਰਾ 80 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਆਪਣੀ 14ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (27ਵੀਂ ਅਤੇ 54ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ) ਵਿੱਚ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਨੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮੇਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 1974 ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ/ ਢਿੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 80(1) ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਨੂੰ ਮਿਤੀ 1-2-1977 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸਖਤੀ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

15. ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਏ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 16.12.1999 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ "ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 12.09.2002 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕੰਮ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

16. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80(3) ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤੱਤ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਤੀ 14.01.2000 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਜੇਕਰ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

17. ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 2002 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ।

18. ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi